

Sadařkou odmalička

STO OVOCNÝCH STROMŮ, A NĚKTERÝM
JE I STO LET. NAVŠTÍVILI JSME SAD
VE MŠENĚ, O KTERÝ SE STARÁ JITKA
TREVISAN. ZACHRAŇUJE STARÉ
ODRŮDY, O KTERÉ PEČOVAL UŽ JEJÍ
DĚDEČEK S BABIČKOU, OTEVÍRÁ NOVÉ
VÝHLEDY I KUPÍ VĚTVE PRO SVĚTLUŠKY.

FOTO ARCHIVEM VLASTNÍ KRAJINĚ

SAD ZA HUMNY Zůstal tak jako dřív na kraji vsi bez plotu, takže jim zvěř i lidé mohou volně procházet. Jitka Trevisan tu často neodpočívá. Když už, tak na stromě. Zespodu voní medvědí česnek, který pod stromy vysadila, seshora jablonoňové květy.

1/TOTEMY Staré stromy jsou krásné skulptury a neberou světlo mladým stromkům. 2/ZKLESLÉ KMENY „Když mi má oblíbená třešeň klesla, zastavilo se mi srdce. Ale beru z ní rouby, abych zachránila odrůdu,“ říká Jitka Trevisan. 3/JABLONĚ Dosazuje i Panenské, Ontario, Krasokvět...

Jablko nepadá daleko od stromu. Krajinářská architektka Jitka Trevisan má dům ve Mšeně a je třetí generací zahradníků. Už její děda v tomhle vyhlášeném ovocnářském kraji zahradničil, babička byla košíkárka. Protože Jitka v sadu, kousek od místa, kde bydlí, prakticky vyrostla, přijde jí starost o něj přirozená a jako bohémsky uvažující profesionálka ho nechává žít i vlastním životem.

Každý víkend, celé dětství a mládí, sem na venkov jezdila s tatínkem, maminkou a sestrou – byly to takové tři křečkové činorodé blondýnky. „Tehdy jsme tu žili hodně pracovně,“ vzpomíná. „Ovocem jsme si jako rodina přivydělávali. V sadu byly kromě třešní hlavně jabloně a švestky. V řadách tu rostly rybíz, angrešty, bylo tady jahodoviště, brambořiště, děda dovedl prostor krásně využít. Spodní stranu sadu lemují borovice černé s velkými šiškami. Babička s nimi ráno zatápěla v kamnech, to jsme se sestrou ještě spaly ve vedlejší světnici pod duchnami. Po snídani pak jedna pomáhala s vařením, druhá šla do sadu.“ Všechno muselo být perfektní – už jako děti se přesně učily, co kam patří, co kdy otrhat. „Děda nám holkám vážil, co jsme načesaly a dával nám za to peníze,“ vypráví sadařka. „A když dozrály třešně, přijely spřátelené rodiny česat. Teď už umí jen málokdo postavit žebřík. A je to věda! Podepíral se třeba kulatinami, aby držel sám o sobě. Děda nám vštěpoval zásady, kdy se co stříhá, a nepamatují se, že bychom stromy nebo keře stříkali. Moje maminka byla motýlek, jemná duše – chemii by nedovolila.“ Tehdy vůbec neřešili, co kdo dělá. „Muselo se štípat dříví, moštovat, vlastně nevím, co je ženská a mužská práce,“ směje se Jitka Trevisan. „Jak psal pan Čapek, zahradník nespí. Na moštování nás muselo být šest. Kolikrát už přšelo, mrzlo. V zimě se opravovalo, řezaly stromy, připravovaly rostliny, semena...“ Než se začala o sad starat, pár let ho nikdo

1/ CO JE TUDŘEBA V červnu posekat kosou trávu, ve správný čas tvarovat koruny, aby nosily ovoce, odstraňovat ze země větve, aby se netupilo nářadí při sekání, a spadlé ovoce i vše nahnilé, aby se nešířily nemoci. Rostou tu třešně: Ramon Oliva, Lauermanova, Napoleonova, Karešova, Mšenská Jánovka a hrušně: Williamsova, Clappova. **2/ PLOT** Ten postavený jen z větví láká živočichy.

neudržoval. Ale správnými zásahy, nejen řezem, ho dostala do výborné plodící kondice. Stromům je ale potřeba dopřát čas, za rok se vše nedožene. Roubuje je, aby zachránila staré odrůdy. A sází mladé stromky. Je třeba přivazovat je k opoře, první rok zalévat, několik let zapěstovávat korunku a kmínky balit před zimou proti okusu, což je zvlášť v sadu bez plotu a v CHKO velmi důležité. Posekanou trávu a podzimní listí nechává ležet, do jara se vše rozpadne na kompost. Hlavně suché švestky nekácí. Nechává je s hromadami z větví jako obydlí pro ptáky a světlušky.

KRÁSNE SVOBODNĚ

Miluje výhledy a v sadu je udržuje a otevírá. Když je hezky, vidí odsud Vráteckou horu, která rozráží bouřky, i Františkovu alej – obnovila ji s Okrašlovacím spolkem pro Mšeno, s nímž do budoucna plánují třeba genofondový sad. A ráda vzpomíná, jak sem v neděli chodili s kytkou. Děda je, holky, přehodil přes hřbitovní zeď a nesly ji na hrob. Byl to lidumil, děti nechal v sadu trhat tolik ovoce, kolik chtěly. Dnes si tu češou třešně místní známí.